

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/113/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112203068
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 01. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2112203068.3

Uznesenie

Krajský súd v Trnave vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti F.: O., nar. XX.X.XXXX a F., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, deti rodičov - matky: L. F., nar. X.XX.XXXX, bytom T. G. 7, t.č. na K. XX, G., zastúpenej advokátom: JUDr. Miloš Chrenko, Hlavná 23, Trnava a otca: L. F., nar. XX.X.XXXX, bytom T. G. XX, G., zastúpeného advokátom: JUDr. Dagmar Hornáková, A. Hlinku 3044, Sereď, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, o návrhu na zmenu nariadeného predbežného opatrenia, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 14.12.2012 č.k. 16P/10/2012-151, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa m e n í tak, že uznesenie v časti zverenia maloletej O. a maloletého F. do osobnej starostlivosti matky a v časti zákazu styku otca s maloletými deťmi p o t v r d z u j e s tým, že matka bude maloleté deti i zastupovať.

Návrh v časti spravovania majetku maloletých detí matkou, z a m i e t a .

Uznesenie v časti určenia povinnosti otca platiť výživné na maloleté deti r u š í .

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa nariadil predbežné opatrenie, ktorým zmenil uznesenie Okresného súdu Trnava zo dňa 5.3.2012 č.k. 16P/10/2012-21 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 29.5.2012 č.k. 10CoP/14/2012-86 tak, že maloleté deti O. a F. sa zverujú do osobnej starostlivosti matky, otec je povinný predbežne platiť na výživu maloletých detí O. a F. na každé dieťa sumou 30% životného minima na nezaopatrované dieťa, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Súd zakazuje styk otca s maloletými deťmi. Rozhodnutie odôvodnil s použitím § 102 ods. 1 a § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p. vecne tým, že v danom prípade sú splnené podmienky na nariadenie predbežného opatrenia a zmenu pôvodného predbežného opatrenia. Maloleté deti pochádzajú z manželstva rodičov, ktorí nežijú v spoločnej domácnosti. Vzhľadom na doposiaľ známe skutočnosti a rozpory rodičov je nepochybné, že je v záujme maloletých detí, aby boli v dočasne upravené práva a pomery z dôvodu, že za daného stavu, kedy rodičia spolu nežijú, je potrebné upraviť ich rodičovské práva a povinnosti v prospech maloletých detí. Od posledného nariadenia predbežného opatrenia došlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá nesvedčí v prospech maloletých detí, ale naopak. Vzhľadom na zákonnú lehotu na rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia súd nemohol vykonať dokazovanie v celom rozsahu a práve pre opakované návrhy na nariadenie predbežného opatrenia a ani vo veci samej doposiaľ nebolo celkom dokazovanie vykonané. Súd pri rozhodovaní teda vychádzal z dôkazu ako osvedčujúce skutočnosti preukazujúce dôvodnosť nariadení jeho predbežného opatrenia a to vyjadrenia maloletej O. a kolízneho opatrovníka. M. má za to, že maloletá vzhľadom na jej vek je natoľko vyspelá, že objektívne môže posúdiť pomery u otca a matky jednotlivo. Obsah jej vyjadrenia a jej postoj sa súdu nejaví ako účelové. Samotné vyjadrenie maloletej, vzbudzuje dôvodnú obavu, že nielen vývoj a výchova, ale aj život maloletých detí je vážne ohrozený. Podstatnou je už samotná skutočnosť, že otec

má zanedbávať starostlivosť o maloleté deti, ponecháva ich bez dozoru v nočných hodinách a negatívne ich ovplyvňuje vo vzťahu k matke. Pre posúdenie potreby dočasnej úpravy je navyše rozhodujúca skutočnosť, že zdravie a život detí môžu byť vážne ohrozené. Jedná sa o také dôvodné obavy maloletej O., že nariadenie predbežného opatrenia je nutné pre ochranu zdravého vývoja a aj života detí. Preto súd zmenil predbežné opatrenie nielen pokiaľ ide o maloletú O., ale tiež maloletého F., u ktorého sú obavy rovnako dôvodné. Predbežné opatrenie má dočasný účinok, Spolu s rozhodnutím o zverení maloletých detí bolo potrebné rozhodnúť aj o výške výživného, pričom výšku výživného súd ustálil v zmysle § 62 ods. 3 Zákona o rodine vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa podľa osobitného zákona. Rozhodnutie súdu je založené na ust. § 76 ods. 4 O.s.p., nakoľko v ďalšom sa súd stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi na nariadenie predbežného opatrenia a návrhu vyhovel. Keďže súdu nebolo známe, u ktorého z rodičov sa maloleté deti v čase rozhodovania nachádzajú, preto nerozhodol o prípadnej povinnosti odovzdania detí matke. Súd styk otca s maloletými deťmi v súlade s ust. § 25 ods. 3 Zákona o rodine zakázal (vzhľadom na dočasný charakter predbežného opatrenia) tiež len dočasne do rozhodnutia vo veci samej a prešetrenia skutočností uvádzaných maloletou O.. Do úvahy prichádzajúca prípadná úprava styku v prítomnosti matky by neodstránila dôvodné obavy, pre ktoré bolo predbežné opatrenie nariadené. Vzhľadom na závažnosť obvinení, ktoré v tomto štádiu síce neboli preukázané, ale bolo doložené vyjadrením maloletej má súd za to, že prvoradým zákonným a ústavným právom je ochrana života a zdravia a je preto bolo potrebné postupovať tak, aby zásahom do tejto zásadnej integrity detí nedošlo. Zákaz styku v tomto rozhodnutí však neprejudikováva rozhodnutie vo veci samej. I v tejto časti sa súd stotožnil s argumentáciou matky podľa jej návrhu. Účastníkov poučil, že predbežné opatrenie zanikne v zmysle § 77 ods. 1 písm. b) O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu v celom jeho rozsahu podal odvolanie prostredníctvom svojej právnej zástupkyne otec detí a namietal nesprávnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorý svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na vyjadrenie maloletej O. a tiež si osvojil názor kolízneho opatrovníka. W. O. má 13 rokov a pred niekoľkými mesiacmi nadviazala známosť s 19-ročným mužom z Trnavy. Otec, ktorému bola O. v tom čase zverená do osobnej starostlivosti sa tento vzťah nepáčil, pretože O. je dieťa a tento muž je dospelá osoba. Otec mal obavy, aby maloletá O. priskoro nezačala žiť pohlavným životom, pričom maloletá svojím spôsobom zneužívala situáciu, že otec s matkou bojuje o ňu a jej brata, aby ich vychovával a niekedy mala na otca neprímerané nároky. Pri ostrejšej hádke s otcom, kedy otec maloletej vytykal túto známosť s dospelým mužom a žiadal ju o ukončenie tejto známosti, otec oznámil dcére, že s ňou pôjde na gynekologické vyšetrenie. To maloletú O. nahnevalo natoľko, že odišla k matke a od toho času odmieta akýkoľvek kontakt s otcom. V prílohe predložil e-mailové správy, ktoré maloletá O. písala svojmu priateľovi, pričom upozornil na škaredé a vulgárne slová, ktorými sa maloletá O. vyjadrovala na adresu svojej matky, ku ktorej sa teraz bez problémov nasťahovala a nešetrila vulgárnymi slovami ani priateľa matky, s ktorým matka žije v spoločnej domácnosti. W. je len tri týždne u matky, ale už 20.11.2012 dostala písomné pokarhanie od riaditeľky školy za vulgárne a drzé správanie. Na podnet maloletej O., ktorý bol odobrený ÚPSVaR Trnava bol vykonaný podnet na OR PZ Trnava na preverenie, či bol spáchaný trestný čin nebezpečného vyhrážania otcom. Otec sa zúčastnil výsluchu k tejto veci na policajnom orgáne a podľa predbežných vyjadrení a šetrení policajného orgánu daný podnet neobstojí ani ako priestupok. Všetky uvedené skutočnosti naznačujú, že maloletá O. koná účelovo. Otec nikdy nenechával deti osamote na dlhšiu dobu a pokiaľ sa potreboval „odventilovať“ od všetkých stresov, aj napríklad návštevou diskotéky, tak deťom na stráženie zabezpečil opatrovatelku. Po zistení, že matka detí, teda jeho manželka má dlhšiu dobu milenca, ktorú známosť pred ním ani nezapierala a ihneď sa bez detí odsťahovala zo spoločnej domácnosti k svojmu priateľovi, otec bol ten, ktorému zostali deti na starosť. Otec bol bez prípravy postavený pred situáciu, rýchlo sa o deti postarať, variť im, žehliť, prať, tráviť s nimi čas a počas toho ešte s matkou bojovať na súde o deti, riešiť rozvod manželstva a hneď niekoľko vzájomných trestných oznámení medzi ním a matkou. Otec bol pod veľkým stresom a tlakom a aby to celé zvládol, potreboval občas na pár hodín si aj oddýchnuť a v rámci toho času sa aj zabaviť.

Čo sa týka maloletého F., tento je ešte malé 6-ročné dieťa, ktoré navštevuje predškolskú výchovu v škôlke. Odkedy je u matky, tak do škôlky nechodí pravidelne. Otec nemá ani poňatia, kde sa maloletý F. nachádza v čase, keď nie je v škôlke. Predpokladá však, že je doma s priateľom matky alebo iných ľudí. Matka naďalej pracuje v predajni LIDL na dve pracovné smeny, pričom jej poobedňajšia pracovná smena trvá do polnoci. Otec predpokladá, že v takom prípade sú deti doma samé alebo s priateľom matky. Odkedy matka prevzala napadnuté predbežné opatrenie, F. rýchlo vybrala zo škôlky a odvtedy otec F. ani nevidel. Na telefón sa mu nikto nehlási, alebo sa rušia jeho hovory. Otec 29.11.2012 počkal

ráno pred škôlkou, aby po dlhej dobe videl svojho syna. Do škôlky ho priviedla matka so svojim priateľom. Maloletý F. keď zbadal otca, tak sa mu vrhol do náručia, nechcel sa od otca odtrhnúť a povedal otcovi, že ho ľúbi a s plačom žiadal otca, aby si ho zobral k sebe, lebo sa bojí. Takéto jeho správanie sa nepáčilo matke, ktorá ihneď oznámila otcovi, aby zmizol a riaditeľke škôlky prizvukovala, aby za žiadnych okolností nedovolila styk otca s maloletým F. v škôlke alebo mimo nej. Podľa názoru otca maloletý F. má z cudzieho prostredia u matky a z cudzieho muža po jej boku strach, ktorý nepriaznivo vplyva na jeho psychiku. Nie je vhodné pre jeho psychický a fyzický vývin, aby sa zdržiaval v prostredí, v ktorom sa necíti bezpečne a dobre.

Otec namieta, že kolízna opatrovníčka v tejto veci a psychologička nepreferujú vo veci záujem detí, ale záujem matky a to zrejme preto, že nevedia sa stotožniť so skutočnosťou, že v určitých životných situáciách môže byť otec lepší rodič ako matka. V danom prípade vždy otec vyvíjal väčšiu snahu ako matka, aby určité skutočnosti preukázal. Otec maloletých detí teda neurobil žiadnu zásadnú a veľkú chybu v čase, keď mu boli súdom zverené. Maximálne sa snažil deti riadne vychovávať, starať sa o ne, variť, prať, žehliť a upratovať, aby deti čo najmenej pociťovali rozpad rodiny a zlé vzťahy medzi rodičmi. Nebol ochotný sa prizerať ako sa O. rúti do problémov, pričom on bol za ňu zodpovedný a preto mal snahu zakročiť, ktorú skutočnosť maloletá O. použila proti nemu tak, že u kolízneho opatrovníka narozprávala veci, ktoré sa nezakladali na pravde s úmyslom otcovi poškodiť. Na tento omyl doplatil aj maloletý F., ktorý je v tomto prípade len obeťou celej situácie. Rozhodnutie, ktoré je napádané týmto odvolaním, je vo veci maloletých detí vydané ako tretie v poradí pred prvostupňovým súdom. Súd je dostatočne oboznámený so situáciou ohľadom maloletých detí. Navrhol preto, aby odvolací súd napadnuté uznesenie o nariadenie predbežného opatrenia zrušil v celom rozsahu a návrh matky zamietol ako nedôvodný.

Matka a kolízny opatrovník odvolanie nepodali.

K podanému odvolaniu podal písomné vyjadrenie kolízny opatrovník, v ktorom navrhol napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdiť. Opätovne zdôraznil, že 23.10.2012 sa na vlastnú žiadosť dostavila na referát poradensko-psychologických služieb maloletá O. v sprievode svojej matky. Bol s ňou vykonaný pohovor, kde sa maloletá vyjadrovala k situácii v rodine a na základe jej vyjadrenia bol daný podnet na preverenie spáchania trestného činu podľa § 360 Trestného zákona (nebezpečné vyhrážanie). Dňa 22.11.2012 bola potom vypočutá maloletá O., ktorá potvrdila svoje vyjadrenia zo dňa 23.10.2012, trestné konanie zatiaľ nebolo právoplatne ukončené. Od nariadenia napadnutého uznesenia sa pokúsil otec o kontakt s maloletým F. v priestoroch materskej školy T. Tekela 1 v Trnave, pričom riaditeľkou materskej školy bolo oznámené, že po príchode otca, maloletý F. k nemu nešiel, spontánne sa s ním nezvítal, skôr naopak, bolo údajne na ňom vidno, že má strach, dokonca sa rozplakal. Vzhľadom na vyjadrenie maloletej O., ktorá vzhľadom na svoj vek a rozumové schopnosti vie posúdiť situáciu v domácnosti otca a tiež vzhľadom na to, že dosiaľ nebolo ukončené trestné konanie, nariadené predbežné opatrenie je v záujme maloletých detí. Ako prílohu pripojil správu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor sociálnych vecí a rodiny zo dňa 29.10.2012 ako aj zápisnicu o výsluchu maloletej O. zo dňa 22.11.2012.

K podanému odvolaniu sa písomne vyjadrila aj matka maloletých detí prostredníctvom svojho právneho zástupcu a navrhla napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdiť. Poukázal na to, že odvolanie otca detí neobsahuje relevantné dôvody na zrušenie napadnutého uznesenia, naopak obsah odvolania fakticky len potvrdzuje, že dôvody na nariadenie predbežného opatrenia existovali a sú stále aktuálne. Otec detí v odvolaní uvádza subjektívne, nepodložené a pravdu skresľujúce tvrdenie v snahe vykresliť všetkých ostatných v negatívnom svetle, pričom v minulosti to bola len matka a teraz aj kolízny opatrovník. Pretože maloletá O., už nekoná tak, ako to otcovi vyhovuje, začal aj voči nej uplatňovať rovnaké metódy ako použil pôvodne voči matke (krivé obvinenie, zneužívanie osobných informácií a nelegálne získané dôkazy). Dáva do pozornosti, že uvedené, otcom kritizované konanie dcéry začalo práve v dobe, keď má deti vo svojej starostlivosti otec, predtým sa u dcéry žiadne takéto excesy nevyskytovali. Konanie otca, keď nútil dcéru ísť s ním na gynekologickú prehliadku za účelom zistenia jej stavu, hádky, kontroly, či narušovanie súkromia len potvrdzujú skutočnosti, ktoré tvrdila v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Otec rovnako priznal, že deti necháva doma a sám odíde na

diskotéky. Otec svojimi tvrdeniami sa snaží vytvoriť určitý negatívny dojem u súdu a vytvoriť si lepšiu pozíciu pre potenciálne definitívne zverenie detí do jeho starostlivosti. Najzreteľnejšie vyvrátila tvrdenia otca samotná učiteľka, ktorá jasne uviedla, že maloletý F. sa otca bál a napriek povzbudzovaniu z jej strany k otcovi ísť nechcel. Uvedené dôkazy dokazujú, že otcove tvrdenia v odvolaní sú nepravdivé a zároveň potvrdzujú jej tvrdenia, že otec detí je agresívny, psychicky labilný človek, ktorý ľahko vybuchne ak sa mu niekto sprotiví. Jeho obvinenia kolízneho opatrovníka z jeho neobjektívnosti sú toho len ďalším potvrdením. Tiež samotné udalosti, ktoré nastali po nariadení predbežného opatrenia ako aj vykonané dôkazy jasne preukazujú dôvodnosť nariadeného predbežného opatrenia, ktoré považuje za vecne správne a plne dôvodné.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ podľa obsahu použil zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 205 ods. 2 písm. d) O.s.p.), preskúmal rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 1 písm. a) v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu otca maloletých nie je možné priznať úplný úspech, keďže uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti zverenia detí a zákazu styku je vecne správne a len v časti výživného, súd rozhodol bez návrhu, pričom o návrhu na zastupovanie detí matkou a spravovanie majetku detí matkou nerozhodol, preto boli splnené podmienky na čiastočnú zmenu napadnutého uznesenia..

Z obsahu spisu je zrejmé, že konanie sa týka úpravy práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu. V predmetnom konaní vedenom pod sp. zn. 16P/10/1012 súd prvého stupňa už rozhodol na návrh otca a nariadil predbežné opatrenie uznesením zo dňa 5. marca 2012 č.k. 16P/2012-21, ktoré v dôsledku podaného odvolania bolo čiastočne zmenené uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 29. mája 2012. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že maloletú O. ponechal v starostlivosti otca a matke uložil maloletého F. odovzdať do starostlivosti otca. Zároveň rozhodol, že matka je povinná predbežne platiť každému z maloletých detí výživné vo výške 30% životného minima na nezaopatrované maloleté dieťa vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám otca. Napokon súd upravil aj styk matky s maloletými deťmi tak, že matka je oprávnená stýkať sa s oboma maloletými deťmi každú stredu v čase od 16.00 do 19.00 hod. Otec je povinný v určenom čase obe maloleté deti na styk s matkou pripraviť, a matke ich v mieste svojho bydliska odovzdať a matka je povinná obe deti otcovi v určenom čase na rovnakom mieste vrátiť. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13.6.2012. Matka detí podala návrh na rozšírenie upraveného styku s deťmi ktorý návrh bol uznesením Okresného súdu Trnava, zo dňa 20. júna 2012, č.k. 16P/10/2012-108 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 31.10.2012, č.k. 24CoP/87/2012-138 zamietnutý.

Po doručení ostatne citovaného uznesenia, matka doručila súdu prvého stupňa dňa 13.11.2012 ďalší návrh na nariadenie predbežného opatrenia (v poradí ide o tretí návrh na nariadenie predbežného opatrenia), v ktorom uviedla, že od vydania rozhodnutia súdu prvého stupňa došlo k podstatnej zmene pomerov, vyšli najavo nové skutočnosti, ktoré odôvodňujú odlišnú úpravu práv a povinností k maloletým deťom. Počas jej styku s deťmi začali vychádzať najavo informácie o zlých pomeroch v domácnosti otca a potom čo získala dôveru a pozitívny vzťah s maloletou O., ktorý sa narušil v súvislosti s tým, že počas manželstva s otcom detí došlo ku kríze ich vzťahu. Ich vzťahy s dcérou sa zlepšili a O. jej začala naznačovať, že spolužitie s otcom je veľmi komplikované. Naznačila časté bitie i psychické násilie, zakazovanie komunikácie s ňou a s jej rodinou, štvanie proti nej a súčasne nedostatok starostlivosti otca o maloletú a najmä o maloletého F.. Matka preto navštívila Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a poskytla pracovníčke informácie, ktoré získala od maloletej O.. Situácia sa zmenila 22.10.2012, kedy k nej prišla maloletá O. uplakaná, vystresovaná a tvrdila, že v domácnosti otca už nemôže viac vydržať, pretože situácia je neznesiteľná a k otcovi sa odmietala vrátiť, tvrdiac, že otec sa o nich stará málo, častokrát ich necháva samých doma nie kvôli pracovným povinnostiam, ale kvôli zábave, pravidelne chodil do barov a pohostinstiev, na diskotéky. Ich ponechal i celú noc samé doma alebo sa vrátil v neskorých nočných, resp. ranných hodinách. Ona sa síce vzhľadom na svoj vek vedela o seba postarať, ale F. potrebuje starostlivosť a túto mu musela namiesto otca poskytovať v týchto situáciách ona. Otec sa často nepostaral o to, aby mali pravidelnú stravu, čisté oblečenie a podobne, sa nezaujímal o školský

prospech O., nedohliadal na to, či si riadne robí úlohy. Maloletá za najhoršie však považovala otcove psychické vydieranie a manipulovanie čo sa týka vzťahu s ňou (matkou). Pravidelne si ich posadil, dlho im rozprával o tom aká je zlá, ako ich opustila kvôli milencovi a rozoberal s nimi podrobnosti ich vzťahu. Po každom stretnutí s ňou ich doslova vypočúval a všetky detaily rozhovoru s ňou chcel vedieť. Maloletá sa bála otcovi vzoprieť, pretože ten okamžite vybuchol a bol agresívny. Pravidelne ich bil a vyhrážal sa im. Maloletý F. ešte úplne nechápe situáciu, z otcových slov bol zmätený a vystrašený. Otec sa dokonca priamo pred maloletými vyhrážal, že všetkých pozabíja (deti a matku) a nakoniec zabije i seba. Tiež sa vraj stalo, že keď išli spolu s otcom v aute, otec bol v zlom psychickom rozpoložení, kričal, že v plnej rýchlosti narazí do stromu a že všetkých ich zabije a bude pokoj. Matka preto kontaktovala úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a informovala ich o tejto situácii. Kolízna opatrovníka jej nariadila okamžité prísť s dcérou na úrad a zabezpečila pohovor u psychologičky referátu poradenskopsychologických služieb, ktorá vykonala s dcérou pohovor bez prítomnosti iných osôb. Matka v návrhu tvrdila, že vyššie uvedené okolnosti sú natoľko závažné, že je potrebná rýchla a bezodkladná úprava pomerov a navrhla, aby súd maloleté deti O. a F. dočasne zveril do jej osobnej starostlivosti s tým, že ich bude zastupovať a spravovať ich majetok a aby súd styk otca s maloletými deťmi zakázal.

Ešte pred podaním návrhu matkou, súdu prvého stupňa doručil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Trnave záznam spísaný s maloletou O.. V zmysle obsahu tohto podania, dňa 22.10.2012 ich vyhľadala maloletá O. a požiadala o rozhovor bez prítomnosti rodičov. Maloletá spontánne začala rozprávať o situácii, keď v predchádzajúci večer sa nechcela vrátiť k otcovi. Telefonovala najprv matke, keď sa k nej nevedela dovolať, zavolała starej matke. Maloletá zistila, že z neznámych dôvodov má zablokované hovory na telefónne číslo svojej mamy. Myslí si, že jej to dal spraviť otec. Bez zábran rozprávala o situácii v domácnosti otca, kam sa nechce vrátiť. Tvrdila, že otec ich necháva občas s bratom F. v noci doma samých. Kde sa v tom čase zdržiava, presne nevie. Má strach z otca, pretože sa mal vyjadriť, že všetkých pozabíja a potom zabije aj seba. Stále po nich kričí, nadáva im. Na otázku, či je otec niečoho takého schopný, nevedela presne odpovedať. Otec ich vraj niekedy po stretnutí sa s matkou spolu s maloletým bratom posadí do obývačky a vyslovene ich svedá a vypočúva, čo bolo u matky, na čo sa ich pýtala, čo tam robili, kto tam bol a podobne. O. tvrdila, že tieto výsluchy boli aj do 01.00 hodiny v noci. Otec jej a bratovi zakazuje kontakt s matkou, provokuje ich a citovo ich manipuluje a vydiera. Tiež uviedla, že zistila, prečo matka od otca odišla a z týchto dôvodov chce odísť aj ona. O rozvode rodičov si myslí, že majú obaja svoj podiel viny, avšak ako zdroj problémov vidí otca. Tento podľa nej robí z maličkostí veľké problémy. Maloletá uviedla, že chce fungovať normálne u mamy, chodiť do školy a stretávať sa s kamarátmi. V súčasnosti maloletá navštevuje Základnú školu v Trnave, matka je jej identifikačným vzorom. Maloletá sa sama vyjadřila, že si nevie vôbec predstaviť svoje fungovanie v striedavej starostlivosti. Toho času si chce vziať všetky osobné veci od otca, zresetovať hlavu a konečne žiť normálne. Vie, že u mamy bude mať pokoj, nebude sa jej nikto vyhrážať a bude konečne počúvaná. Maloletá O. bola upozornená na možné riziká v novovzniknutej situácii. Taktiež jej bolo objasnené akú má rolu v jej živote otec a bola informovaná o tom, že by si mala zachovať vzťah s mladším bratom F..

V spise sa ďalej nachádza podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor sociálnych vecí a rodiny v Trnave na preverenie páchania trestného činu podľa § 360 Trestného zákona - nebezpečné vyhrážanie, ktorý podnet bol podaný zo strany úradu proti otcovi.

V zmysle § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

V zmysle § 102 ods. 1 O.s.p. ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov, alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať, alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie, alebo zabezpečí dôkaz.

V zmysle § 75 ods. 6 O.s.p. súd môže vydať rozhodnutie o predbežnom opatrení aj bez výsluchu účastníkov a bez nariadenia pojednávania. Podľa ods. 8 tohto ustanovenia o nariadení predbežného opatrenia rozhodne súd aj bez vyjadrenia ostatných účastníkov.

Ust. § 76 ods. 1 O.s.p. obsahuje výpočet možných predbežných opatrení, ktoré súd môže nariadiť. Podľa písm. a), aby platil výživné v nevyhnutnej miere, podľa písm. b), aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd.

Zákonodarca v cit. § 76 ods. 1 uvádza iba demonštratívny výpočet možných predbežných opatrení, preto je možné vydať predbežné opatrenie aj iného obsahu.

V zmysle § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, sa môžu kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ust. § 25 a § 26 sa použijú primerane.

V zmysle § 25 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom, súd upraviť styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom, alebo ho zakáže. Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený súdom, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami.

V zmysle § 26 Zákona o rodine ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

V zmysle § 28 ods. 1 a 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti v celom ich rozsahu majú v zásade obaja rodičia. Rodič, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené do starostlivosti uplatňuje svoju úlohu vo výchove dieťaťa prostredníctvom styku s dieťaťom. Zákon pritom vo vyššie citovaných ustanoveniach uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom, iba ak sa rodičia nedohodnú, upraviť styk súd.

V zmysle § 65 ods. 1 Zákona o rodine ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraviť rozsah ich vyživovacej povinnosti, alebo schváli dohodu o výške výživného.

V zmysle § 62 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samy sa živiť (ods. 1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (ods. 2). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará (ods. 4).

V zmysle § 43 ods. 1 Zákona o rodine maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

V zmysle § 100 ods. 3 O.s.p., ak je účastníkom konania maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého dieťaťa súd zisťuje prostredníctvom jeho zástupcu alebo príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, alebo výsluchom maloletého dieťaťa aj bez prítomnosti rodičov alebo iných osôb zodpovedných za výchovu maloletého dieťaťa.

Podľa § 163 ods. 2 O.s.p. rozsudky (analog. podľa § 167 ods. 2 O.s.p. aj uznesenia) o výchove a výžive maloletých detí a o priznaní obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť aj bez návrhu ak sa zmenia pomery.

Jedným zo zabezpečovacích prostriedkov v občianskom súdnom konaní je inštitút predbežného opatrenia. Predbežné opatrenie slúži dočasnému zabezpečeniu ochrany porušených alebo ohrozených práv účastníkov konania a je namieste ho použiť tam, kde sa vyžaduje okamžitý zásah súdu. Z charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie, čo pre krátkosť času zvyčajne ani nie je dobre možné. Je však nutné, aby boli splnené základné predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia. Súdna prax vyžaduje i naplnenie podmienky, že predbežným opatrením sa nesmie vytvoriť nenávratný nenapraviteľný stav v právnych vzťahoch účastníkov.

V danom prípade ide o vec starostlivosti súdu o maloleté deti, ktorým veciam sa venuje osobitná pozornosť a sleduje sa v nich záujem maloletých detí.

Vyhodnotiac všetky vyššie uvedené relevantné, písomnými vyjadreniami účastníkov a doloženými listinnými dôkazmi osvedčené skutočnosti a okolnosti daného prípadu i odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že v danom prípade boli naplnené zákonné podmienky na zmenu už nariadeného predbežného opatrenia, formou predbežného opatrenia. Predovšetkým bolo osvedčené a to najmä vyjadrením maloletej O. ako aj vyjadrením kolízneho opatrovníka, že dočasné zverenie maloletej O. do osobnej starostlivosti otca (aj keď ide o krátkodobý čas) maloletej neprospele. Maloletá, ktorá má 13 rokov, teda vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť sa vie k veci vyjadriť, sama žiadala o zmenu a zverenie do starostlivosti matky jednak pre nedostatočnú starostlivosť otca, ale aj pre nehody, ktoré medzi ňou a otcom vznikli, ako aj pre obavu z vyhrážok otca.

Vzhľadom na doteraz zistené okolnosti, pripojenú obsažnú e-mailovú korešpondenciu maloletej a jej skôr prezentovaný postoj k matke, odvolací súd zároveň upozorňuje, že maloletá je v zložitom období dospievania, keď prežíva i vytvorený vzťah s mladým mužom, ktorý bol zo strany otca zakazovaný, preto nie je vylúčené z jej strany určité nadsadzovanie a po rozhovore s matkou a získania si jej náklonnosti i určitá manipulácia, v snahe vymaniť sa spod dohľadu otca.

Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvého stupňa v tom smere, že vzhľadom na situáciu u otca, sú splnené podmienky na zmenu zverenia aj u maloletého F., ktorý je v predškolskom veku a vyžaduje si ešte osobnú starostlivosť zo strany rodiča, ktorému je zverený.

Keďže v starostlivosti matky o deti počas celého spolužitia s otcom neboli zistené žiadne vážnejšie nedostatky a s prihliadnutím na vyjadrenie maloletej O. a na nízky vek maloletého F., bolo potom dôvodným, aby obe deti boli dočasne predbežným opatrením zverené do starostlivosti matky, ktorá podľa osvedčeného má vytvorené vhodné podmienky pre ich výchovu a pre starostlivosť o ne. Zároveň bolo dôvodným dočasne, vzhľadom na narušené vzťahy otca s maloletou O. a jeho údajné nebezpečné vyhrážky dočasne zakázať i jeho styk s oboma maloletými, v záujme zamedzenia stresujúcich situácií pre obe deti pri výkone styku s otcom a odstránenia prípadného nebezpečenstva z údajných vyhrážok otca.

So starostlivosťou a výchovou detí je spojené aj ich zastupovanie a spravovanie majetku. O tejto časti návrhu súd prvého stupňa nerozhodol. Keďže zatiaľ niet dôvodu na iné rozhodnutie, pokiaľ budú deti na základe predbežného opatrenia je dôvodné, aby ich zastupovala matka. V konaní však nebolo preukázané, že by ktorékoľvek z maloletých malo vo vlastníctva majetok, ktorý by vyžadoval správu rodičom dieťaťa, preto súd návrh v tejto časti zamietol.

Čo sa týka súdom určeného výživného, matka návrh na určenie výživného zo strany otca nepodala a i keď súd nebol viazaný návrhom matky, ak bol názoru, že v danom prípade je potrebné konať a rozhodnúť aj o výživnom, mal postupovať podľa § 81 ods. 1 a 3 O.s.p. a z vlastného podnetu začať konanie výživnom, čo sa ale nestalo. Súd zo žiadneho z podaní účastníkov konania nemal za preukázanú odôvodnenosť potreby takejto dočasnej úpravy. Zo žiadneho vyjadrenia matky totiž nevyplývalo, že by jej otec na maloleté deti neprispieval, všetky podania účastníkov smerujú výlučne k okolnostiam úpravy zverenia detí, ich zastupovania, spravovania majetku a úpravy styku. Nebola ani osvedčená potreba dočasnej úpravy právnych pomerov účastníkov určením vyživovacej povinnosti na maloleté deti, pritom ide o rozhodnutie súdu prvého bez návrhu, pričom pre takéto rozhodnutie neboli splnené procesné podmienky.

S poukazom na uvedené, odvolací súd rozhodol tak, že v časti, ktorým súd predbežným opatrením dočasne zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky a zakázal styk otca s deťmi, podľa § 219 O.s.p. potvrdil s tým, že matka bude obe maloleté deti dočasne i zastupovať, návrh matky ohľadne spravovania majetku detí matkou zamietol a uznesenie v časti o výživnom podľa § 221 ods. 1 písm. e) O.s.p. zrušil bez potreby vrátenia veci v zrušenom rozsahu podľa ods. 2 citovaného ustanovenia na ďalšie konanie.

Záverom aj odvolací súd zdôrazňuje, že predbežné opatrenie sa vydáva bez vykonania náležitého dokazovania a v záujme dočasného riešenia situácie, ktorá si vyžadovala okamžitý zásah. Zmena nariadeného predbežného opatrenia v čase, keď obe maloleté deti sú fakticky v starostlivosti matky, je v záujme oboch maloletých detí, v záujme odstránenia akéhokoľvek náznaku hrozby ich vývoja, výchovy a v krajnom prípade i ich života. S konečnou platnosťou o úprave výkonu rodičovských práv a povinností však rozhodne súd vo veci samej, po vykonaní dôsledného dokazovania podľa potreby i za pomoci súdneho znalca z daného odboru.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.